

Kujataamiu

Nutaaq

Uk./Årg. 35 nr. 18

22. september 2022

www.kujataamiu.gl • mail: kujataamiu@gmail.com

Gert Hansen

Angalanissat tulleg
Nunatta Angalatitsiviani
inniminneruk.

- Nammineq akiligassaappat attavissaq:
erhverv@greenland-travel.gl
- Suli eqarfittut inniminniinermi attavissaq:
booking@greenland-travel.gl

Bestil din rejse hos
Grønlands Rejsebureau.

- Erhvervsrejser:
erhverv@greenland-travel.gl
- Personlige rejser:
booking@greenland-travel.gl

Tlf.: 701107 • www.greenland-travel.gl

Åbningstider

Mandag-fredag 7.00-17.00 • Lørdag 8.00-12.00

Det professionelle byggemarked

Permagreen Grønland A/S

- Tømrerarbejde
- Glarmester
- Låseservice
- Malerarbejde
- Transport
- VVS-arbejde

Tlf. 64 20 94 - Mobil 52 96 57

e-mail: qaqortoq@permagreen.gl

Mestervej B-1328 • 3920 Qaqortoq

KA Auto ApS - så kører det bare!

Kilaalap Aqqutaa B-1616 • Tlf. 64 24 08 • Mobil 53 24 18 • mail: benny@ka.gl • www.ka.gl

Brugseni app-i atorlugu iluanaarutissarpassuit

Divi Plussi-t katersukkatit takukkit pisinermullu
uppernarsaatitit malinnaavigalugit.

Kæmpe fordele med Brugseni app'en

Se din opsparede Divi Plussi og
hold styr på dine kvitteringer.

www.brugseni.gl/app

Inatsisartut ilaqutaasa akeqanngitsumik angalasinnaanerat: Siunnersuut akerlerineqaqisoq qaqqeqinneqartoq

Siunnersuut, 2017-imi ataatsimiittoqarnerani oqaluuserisassanngortinneqarmat oqallisigineqarsimaqisoq innuttaasunillu sakkortuumik akerlilersorneqarmat itigartitsissutigineqarsimasooq ukiakkut ataatsimiinnermi oqaluuserisassanngorteqqinneqarsimavoq.

Inatsisartut Siulittaasoqarfianit Inatsisartuni ilaasortat ataatsimiinneranni meeraat aappaallu ukiumut marloriarlutik Nuummut akeqanngitsumik angalasinnaanerat najugaqarsinnaanerallu pillugit siunnersuuteqartoqarsimavoq.

Siunnersuummut tunngavilersuutigineqarsimavoq, Inatsisartuni ilaasortanut Nuummi najugaqanngitsunut meeralinnullu ataatsimiinnernut peqataasarneq ilaqutariinnermut pikkunarsinnaasartoq.

- Taakkua unammillernartut innuttaasunut Nuummi najugaqanngitsunut politikikkut tunniussassaqaqluartunut Inatsisartuni qineqqusaanngitsoortitsisinnaanerannik kinguneqarsinnaallutik. Imaluunniit meeqqami pisariaqartitaannik tunniussaqaqarsinnaanissamut atorfik ataqatigiissitsiffiunngit-

sutut misigalugu qinikkatut isernerup kingorna anisariaqarneq pisinnaalluni Inatsisartuni ilaasortanut Nuummi najugaqanngitsunut meeralinnullu ataatsimiinnernut peqataasarneq ilaqutariinnermut pikkunarsinnaasarpooq, siunnersuummut nassuiaammi allassimavoq.

Siunnersuut tamanut tusarniaassutigineqarsimanngilaq, "Inatsisartuni ilaasortaannngitsunut, siunnersuutip aningaasatigut kingunissai – annertussangatinneqanngitsut – eqqaasanngikkaanni, pisinnaatitaaffinnik pisussaataitaaffinnilluunniit ilaqanngimmat aammalu kinguneqartussaannngimmat". Aningaasartuutigineqartussat ukiumut miliuunit sisamararterutaasa affaasalu akornanniissasut siunnersuummi allassimavoq.

Siunnersuummi aamma allassimavoq, aapparinnngisamik-/inoqatiginngisamik inersimasumilli allamik ingiallorteqarsinnaaneq aamma periarfissaassasoq, soorlu maanna tamanna malittarisassaniittoq. Tamannali aatsaat pisinnaavoq, ataatsimiigjarnermi meeqqat ilagisimagaanni.

Nutaq
kujataamiu

Naqiterisoq / Udgives af:

Q-offset

Box 378 • 3920 Qaqortoq
Tlf. 64 29 69 • Mob. 49 44 60
e-mail: kujataamiu@gmail.com

www.kujataamiu.gl

Akisussaalluni aqqissuisooq / Ansvarshavende redaktør:
Ib Benjaminsen

Iloqqarneqarnera naqiterneqarneralu / Tryk og layout:
Q-offset v/Ib Benjaminsen

Tunniussiffissaq kingulleq:
Sidste frist for indlevering:

27. september 2022

Normu tulleeq saqqummeqqissaaq:
Næste nummer udkommer igen:

6. oktober 2022

2017-imi saqqummiunneqarelu-nilu tunuartinneqartoq

Lars-Emil Johansenip 2017-imi Inatsisartuni ukiumut marloriar-luni angalaoqartarnissaanik siun-nersuut saqqummiunneqarpoq, taamanikkulli siunnersuut suli suliarineqaraniluunniit tunuartiin-narneqarpiq. Siunnersuut saqq-ummiunneqarmat isornartorsior-neqangaatsiarpoq, innuttaasullu siunnersuummut akertiullutik atsiornernik katersillutik.

Taamanikkut isornartorsiuusut arlallit siunnersuummut aallarniu-tigineqartoq isorilluinnarnikuuaat, tassanimi allassimammat inatsisartuni ilaasortat meeraasa atugaannut tamanna pitsaanerulersitsisussaasoq.

Taamanikkut atsiornernik katersinissamut aallarniisumut tamanna nuannarineqarsimanneqaaq, Inatsisartunullu appi-saluussilluni.

- Inatsisartut - inatsisartunut tunngatillugu meeqqat qimaq-qanerat sumiginnaanerunngilaq. Illit/ilissi tunngavilersuuti-gisarsi meeqqanut Nunatsinni sumiginnagaasunut nikanar-saaneruvoq! Nammineq iluaqutserniarlusi taakku tullaata-raasi, taamanikkut isornartorsiuut taamatut nipeqarpoq.

Innuttaasut tusaaniarneqarsimasut

Partiit taamanikkut naalakkersuisuutitaqartut siunersuut

tunuartillugu tusagassiorfitsigut nalunaaruteqarlutik imatut oqaaseqaateqarput:

- Piffissami kingullermi inuit oqallittarfiisigut tusagassiuti-tigullu annertuumik sammineqarpoq Inatsisartuni ilaasortat aappaasa qitornaasalu 18-it inorlugit ukiullit akiliunneqarlu-tik angalatinneqarsinnaanerisa aapperneqarnissaa, isuma-qataaffigineqarani. Innuttaasut oqariartuutaat Naalakker-suisooqatigiit inatsisartut gruppiisa tusaaniarpaat, taamaat-tumillu Naalakkersuisooqatigiit isumaqatigiissutigaat Ina-tsisissap qulaani pineqartumut tunngasortaa unitsinneqassa-soq, taamanikkut tunuartsinermi taamatut oqaaseqarput.

Siumut, Parti Naleraq (maanna Naleraq) Inuit Ataqaatiigill siunnersuummik tunuartsisuuqput.

Illuga

Pisortanut taarsigassarsiatit ta-makkerlugit akilikkit.

Pisortanut taarsigassarsiatit akikinnerusumik akilikkit.

GrønlandsBANKEN-imi siunnersortit ullumi attavigiuk periarfissatillu pillugit paasisaqarnerugit.

Illit illut – Illit siunissat – Illit aningaasaqarnerit

Indfri dit offentlige lån

Få rabat ved at indfri dit offentlige lån før tid. Indfri dit offentlige lån til en mulig lavere kurs.

Kontakt GrønlandsBANKEN eller din rådgiver i dag og hør nærmere om dine muligheder.

Din bolig – Din fremtid – Din økonomi

GrønlandsBANKEN

www.banken.gl · Tlf. 701234

Tusarfiginissat qilanaaraarput

Vi glæder os til at høre
fra dig

Er vi klimabevidste og ønsker en grønnere by?

af Rainer Permien

Er vi et klimabevidst samfund?

I mange år har vi talt og hørt om klimaforandringer med anderledes temperaturer og mere omskifteligt vejret.

Burde vi ikke også bestræbe os på at deltage i en mindre belastning af klimaet og miljøet, ved at gøre vores lille andel, på trods af, at andelen måske er minimal mht. hele verden, men "mange bække små gør en stor å"!

Det er netop her i Arktis, at klimaskiftet kan mærkes ved smeltende isbræer, vejrekstremer og havstrømme med stigende temperaturer i havene, vi har ikke kendskab til før.

Med at være bevidst om, at klimaet tydeligt ændres over hele kloden og tydeligt kan ses med vedvarende tørke i Europa, Asien, Afrika og flere andre steder i verden, er tidspunktet, for at forhindre en total klimakollaps, næsten ved at være forpasset uden at vi væsentlig har formået at nedbringe et stigende CO₂ udslip i atmosfæren. Vi burde gøre vores andel med at bestræbe os på at få en væsentlig større forståelse for en reducere af vores CO₂ udslip i Grønland!

Bilejerne og chauffører burde være mere opmærksom på deres CO₂ forurening med bilens udstødningsgasser og bør derfor stoppe for motoren på parkeringspladsen!

Brugen af tung bunkerolie, 'heavy fuel', anvendt i skibstrafikken, burde forbydes for alle fartøjer i de grønlandske farvande!

Ligeledes burde gamle og slidte køretøjer ikke kunne genindregistreres før et behørigt og grundigt gennemsyn på et autoriseret bilværksted, hvilket også er med til at øge sikkerheden i trafikken! Desuden bør vi aktivisere en langsom, men vedvarende udfasning af gamle og slidte oliefyr med en miljøvenlig varmepumpe, solpaneler eller andre mere moderne energikilder, for at reducere vores andel af CO₂ udslippet! En tilskudsordning til husejerne, med en økonomisk hjælp fra offentlige instanser, vil bestemt være en kærkommen håndsrækning og vil godt taget imod af befolkningen. Udskiftning til mere tidssvarende energikilder er en fremtids investering for alle, men især til gavn for kli-

maet og vores nye generationer.

Grønnere byer og bygder!

Renovationsproblemet's opståen er en ignoreret forsømmelse af kommunens Tekniske Forvaltning over flere årtier med gentagne lappeløsninger, dog uden at gøre et forsøg for at eliminere roden på problemet.

Byens store og voksende losseplads bliver et stigende problem for befolkningens helbred med en enorm luftforurening og udsivninger i undergrund med en voksende forurening af havet til følge.

Både forhenværende og nuværende ansatte personer i Teknisk Forvaltning har ikke formodet at løse opgaven tilfredsstillende med miljørigtige initiativer, men har ignoreret den voksende mængde af assorteret affald i flere år uden at tage de stigende sundheds skadelige følgevirkninger til efterretning.

I flere årtier har mange borgere givet udtryk for deres frustration om affaldshåndteringen med ikke tilstrækkelige løsninger og initiativer for tilsyn af alt ophobet affald, hvor brændbart affald er kun én del af problemet, hvor det andet problem, arvet fra fortiden, er tømninger af natrenovationen med direkte udledning af udrenset kloakvand i havet.

Kommunen er udmærket klar over miljøforureningen, men ser bort fra forbedringer og fortsætter med en stærk kritiserbar og forældet håndtering af kloakvand, i stedet for at have foretaget etableringer af mere tidssvarende løsninger, et rensningsanlæg, for at skåne miljøet i havet og værne om befolkningens helbred!

En fortsættelse med denne aldeles uhensigtsmæssige luft- og miljøforurening på land og i havet, vores primære fødekilde, bliver i stigende grad én af årsagerne for befolkningens voksende helbredsproblemer. Dette kræver en bedre forståelse for problemet hos kommunen med ligeså en vilje, for indførelsen af gennemgribende ændringer med implementeringer af brugbare, moderne og væsentlig bedre miljøvenlige løsninger!

En væsentlig mere fremtids orienteret indstilling, også for at værne om befolkningens helbred, med vægtende løsninger kan implementeres i en moderne udviklingspro-

ces for en affaldshåndtering af vores egen kommune.

I forlængelse deraf, kan vi oprette flere lokale arbejdspladser, i stedet for at "eksportere" arbejdspladser og sende vores økonomiske midler til andre kommuner! Vi kan selv, kære kommunalbestyrelsen, hvis bare Teknisk Forvaltning har viljen, for at finde de brugbare eksisterende løsninger, ved at vende blikket til andre steder i verden.

Forvaltning promoverer sig selv, sikker i en god mening, ved offentliggørelsen af diverse tiltag for ændringer og håndteringer af den voksende mængde assorteret affald.

Men promoveringer er kun hensigtserklæringer, hvor de fysiske tiltag totalt mangler eller heller ikke bliver fulgt til døren! At prøve sig frem med forskellige, og på en måde komiske tiltag, en lille rød kasse, der ikke løsningen, men kun spildte økonomiske midler!

En forsvarlig deponering af alt affald kan sikkert ikke kun tilbageføres til affaldsproducenterne, såsom firmaer og husholdninger, der afleverer blandet affald uden en forsvarlig sortering, men især mangel på muligheder, for at deponere sorteret affald i nærheden af beboernes hjemmeadresser. Opstillingen af mindre og afmærkede container i boligområderne vil give hustandende muligheden for en forsvarlig aflevering af sorteret affald, men løsningen er først og fremmest Teknisk Forvaltningens ansvar, også med voksende bekymringer for folkesundheden.

Teknisk Forvaltningen burde fremsætte skærpente foranstaltninger på byggepladserne med et væsentlig forhøjet ansvar samt tilsyn for håndtering af byggeaffald, som flyder rundt på byggepladsen og kan spredes i alle retninger under dårlige vejrforhold. Problemet løses ikke af sig selv, men

kræver handlekraft med gode holdbare initiativer!

Menneskeretten til et rent, sundt og bæredygtigt miljø blev vedtaget i en resolution i FN den 28. juli!

Bliver affaldsstrategien en progressiv byrde?

ESANI, Grønlands kommunale fælles affaldsprojekt, blev stiftet i 2019, hvor forbrændingsanlæggene endnu ikke er opført, men påbegyndt og formentlig kan forventes, at anlæggene til den tid er projekteret for småt, for at kan modtage den store og stigende mængde af brændbart affald.

Affaldsprojektet er, efter min overbevisning, ikke egnet til brug året rundt i hele Grønland og bliver en enorm omkostningstung løsning for kommunerne.

For vores kommune, som en lille medspiller i projektet, bliver udgifterne for en destruering af alt fast affald i Nuuk eller Sisimiut en enorm stor økonomisk byrde og vi kan kun håbe på, at vores i forvejen anstrængt økonomiske situation bliver ikke belastet yderligere med adskillige flere millioner kroner i fremtiden!

Kommunalbestyrelsen bør endnu engang genvurdere og analysere projektet mere dybdegående, for at garantere borgere, at projektet kan bære investeringen med en eliminering af affaldsproblemet hele året og til gengæld ikke bliver en kæmpe økonomisk øretæve, som alle borgere vil arve langt ude i fremtiden!

Det er tankevækkende, at Avannaata Kommunia (Nordkommunen), en betydelig større kommune end vores, ikke ønsker at tilslutte sig det kommunale affaldsprojekt, men går sine egne veje med implementeringen af deres egne projekter for en affaldshåndtering i både byer og bygder!

OLIECOMPAGNIET ApS

Telefon 64 21 80 • Mail: ph@olie.gl

Åbningstider

Mandag - Fredag	08.00 - 17.00
Lørdag	08.00 - 13.00
Søndag	08.00 - 12.00

Derefter betjening via automat

Udbringning sker i alle hverdage mellem 08.00 - 17.00
Bestilling til udbringning samme dag skal ske inden kl. 14.00

PALBY-mi niivertoq

Issittumi ataqatigiinneq nutaaliornerlu

*Suleqatigiit Arctic Indigenous Researchers`Network
aamma Erik Kielsen (Qaqortoq).*

”Kalaallit Nunaanniiginnarusuppunga”, taamatut oqarpoq Eema Kautuk Kangiqtugaapik/Clyde River, Nunavut-miit. Nerisassat oqaatsillu ilisarnarluartut angerlarsimasutut misigitippaa. Iffiortoq igasorlu pik-korissaq, Qaqortumi ilinniartoqarfinnut tunngasunut

**Qaqortoq
Entrepreneurfirma ApS**

Kilaalap Aqq 1296
Postboks 420
DK-3920 Qaqortoq

Udfører alt arbejde inden for:

Jordarbejde

Borearbejde & Sprængningsarbejde

Vandledningsarbejde & Klokarbejde

Terrænarbejde & Belægningsarbejde

Halvrørsarbejde

Betonarbejde

**Postboks 420, 3920 Qaqortoq
Tlf.: 64 20 44**

**Jens Tikile Simonsen • Mobil: 49 76 77
E-mail: jenst@qef.gl**

**Nikki Davidsen • Mobil: 24 17 17
E-mail: jenst@qef.gl**

nuannarinnittoq aamma.

Eema inuit allat aqqaneq marluk ilagalugit, augustip naaler-neraniit sept. aallartinnera ilanngullugu sap. ak, ataaseq Qaqortumeeqataavoq. Lene Kielsen Holm-ip ikinngutaai suleqitigisimasaa maaniipput inuk issittumi ilisimatusar-nermik maligassiuisoq nalliuttorsiutigiarlorlugu.

Suleqatigiit, Lenep aallartitseqataaffigisimasaa, maaniiput-taaq sisamassaanik ilisimatusarnerminnik projekteqartarner-minnullu naapinniarlutik: Nunatsinni, Nunavut/Canadami, Alaskami, Finlandimi Ruslandimilu nunap inoqqaavi imminnut attaveqarnerulersikkumallugit.

Una suliaq, U.S: National Foundation-imiit aningaasaler-neqartoq, tassaavoq inuiaqatigiit amerlasuutigut assigiissu-tillit ataatimuulersikkumallugit aqqutissaq, kisiannili naa-pinnissaminnut isumassarsiaminnillu avitseqatigiinnissam-innut periarfissaqanngitsut. Ukiuni 2017, 2018, aamma 2019) suleqatigiit naapillutik Kangiqtugaapik/Clyde River (Nunavut)-mi, Nuummi og Nääkälä (Finland) -milu ataatsi-miisimapput, una Qaqortumi naapinneq pitinnagu.

Suleqatigiit/ projektilioqatigiit qulequttanik assigiinngitsu-nik oqallisissaqarluarlutillu nalliuttorsiutissaqarsimapput.

Aallaqqaataaniit nalusimannigilaat assigiinngitsutugut assi-giissuteqarlutik, naak oqaatsit assigiinngitsut atuaraluarlu-git. Arlallit nunarsuup affangajaa kaajallareerlugu Qaqor-tumut apuussimapput.

Juha Magga, tuttuutilik Saameq, Finlandip avannaaneersoq imatut oqarpoq:

Uagut nammineq inuiaqatitsinnii taammalu qanoq ilioriaa-titsinnik ilinniagaqartaqaagut allani qanoq iliortoqartarner-soq, periutsillu allat atorneqatarnersut takullugit. Nääkälämi naapeqatigiinnermi tuttuutilit Siberiameersut Saamit tut-tuteqarnikkut periusaanit ilikkagaqarluarsimapput.

Naapeqatigiinnermit angerlaramik inoqutigiit/nunaqqatigiit nutaat inissaqartilerlugit pilersissimavaat, Saamit tupilio-riaasiat Lavvu atorlugit. Neqinut agguisarfiliorsimapput EU-mit akuerisaasumik, taamaasillutik neqit pitsaasut taak-kununga avammut tunisinnaangorsimallugit.

Tikeraat Qaqortumiinnerminni isumassarsianik assigiinngit-sorpassuarnik pissarsisimapput. Borgmester Stine Egede Kommune Kujaleq ilisaritippaa, kommunemilu periarfissat aporfissallu aamma oqaluttuarisimallugit. Tamannalu tike-raat Lenep kammaginerpaasaasa ilaaniit assammillu arsaqa-tigisartagarisimasaaniit pimmat tikeraat nuannarisimaqaat. Oqallinnerit ukunanit aamma ilaatigut peqataafigineqartut: Tiipaaraq & Niel Aqqa Lund, Jens Peter Kielsen,” Assu-
pa” Gerhardt Jakobsen, Hans Janussen, Nuka John Ol-sen, Otto Ole Noahsen, Hjalmar Dahl nuannerlunilu alutorna-
qaaq. Tassanimi aamma assigiissutsit assigiinngissutsillu puttussuussimammata aammalu assigiinngitsutigit immi-nut ilikkarnissaminut periarfissiisimalluni.

Tikeraartut suliinarsimangillat. Ammerivik pisortaq Preben Møller-imit angallanneqarlutik pulaarsimavaat.

Paasissutissat takusallu Nunavumeersunut isumassarsianik tunioraasimapput. Uunartumut angalaarneq nuannersima-qaaq, naak Alluitsup Paata eqqaani angallatini aalasimaga-luaqalutik. Kalaalimineerniarfik pulaaramikkit kalaalimern-git assigiinngiitsut mamarunartut takusimavaat aammalu kalaalimineerniarfiup ullutsinni qanoq ingerlanneqarnera aalisartut/piniartut peqatigiiffiani siulittaasumiit oqaluttuari-neqarsimalluni. Upernaviarsummut paasisassarsiorluni angalaarneq aamma tikeraanut assigiinngitsorpasuarnik pis-sarsiaqaataasimavoq. Tassani naatsiivilerisoq Kim aammalu Upernaviarsummi ulluinnarni ingerlatsisoq savaatilinggor-nianullu ilinniartitsisoq Lasse Bjerger angallassisuusimap-put. Suleqatigiit aamma ilaqutariinnut kaffillertuniisimap-put, tassanilu ilaatigut kalaallit kaagiliaat assigiinngitsut,

kapisillit pujuukkat, niisap mattaai nipisaallu suaat uutorsi-mavaat, mamarsarluarsimallutillu.

Tikeraarnermi Lenep inuusimanerata nereqatigiinnertalim-mik nalliuttorsitutigineqarnera pingaarnersaasimavoq.

Tassani ilaatigut mattaak, savap neqaa, tuttip neqaa aamma-lu kapisilik kujataaneersut aammalu kapisillit panertut pujuukkallu, tuttip oqaai parnetut, tuttip neqaa pujuugaq mattaallu tikeraat namminneq sassaallitutigisimavaat.

Tikeraat atisatik atortutillu nunaminneersut saqqummiussi-mavaat aammalu namminneq unnummi nunaminni nalliut-torsioraangamik atisarisartakkatik atorsimallugit. Tikeraat Lenep nunap inoqqaavisa imminneq oqartussaassuseqarnis-saanut tunngatillugu tunniusimangaarluni suliaqartuusima-nera, immikkut ittumik Inuit aquataanik ilisimatusarnermut tunngatillugu suleriaaserisimasaa, illarumatuujunera aam-malu inuiaqatigiinnut, ilaqutaminut ikinngutiminullu tun-niusimasuusimanera eqqaamaneqarpoq. Lene maqaasineq-arpoq, anersaava maligassiuvvisimaneralu tamanit eqqaama-neqartuassaaq

Issittumi piffinniit tunngavilimmik imminnut attaveqaatiler-sorneq nalinginnaasuungilaq, taamaatorlu naleqaqaaq.

Qaqortumi ataatsimiinnerit, oqallinnerit susassaqartitsisima-nerit tamanna isuma nukittorsarsimavaa.

Tamatta neriuppugut taamatut siunissami ingerlaqqissalluta. Taamatummi tassa immitsinnut isumassarsianik akunnitsin-ni avitseqatigiinniassagatta, inuiaqatigut, meeqqagut/ kingu-lissagut pillugit.

Formand for brancheudvalg: Afgifter fra krydstogtskibe skal gå til kommunerne

Det skal være kommunerne og ikke Selvstyret, der profiterer på afgifterne fra krydstogtskibe. Det mener borgmestre og formand for brancheudvalg.

- Det må være rimeligt, at pengene tilgår kommunerne. Ordene er Helge Tangs, formand for brancheudvalget for hotel og turisme under Grønlands Erhverv.

Landets kommuner får jævnligt besøg af krydstogtskibe, der lægger til kaj med flere hundrede - nogle gange tusind - turister ad gangen, som ønsker at opleve Grønlands storslåede natur.

Det betaler krydstogtskibene en afgift for, som går direkte til Selvstyret. Men det skal der laves om på, mener flere. Stine Egede, borgmester i Kommune Kujalleq, slår på tromme for, at afgiften skal øges og fremover tilfalde

anløbskommunen i stedet for landskassen.

- Bidrager meget lidt

Det giver - ifølge borgmesteren - mening, fordi krydstogtturismen medfører en række udgifter blandt andet i form af vedligeholdelse af seværdighederne, som besøges i tusindvis.

Noget, som Palle Jerimiassen, borgmester fra Avannaata Kommunia, ligeledes har problematiseret.

Helge Tang bakker op om, at afgifterne bør tilfalde kommunerne. Han påpeger, at det er meget lidt, hvad krydstogterne bidrager med til lokalsamfundet.

- De bidrager selvfølgelig med en passagerafgift. Den går til landsstyret, men lokalsamfundet får ikke glæde af de penge. Det burde de.

Sydgrønlands El ApS

V/ Per Holm

Alt I El udføres

Per Holm 49 45 19

Jørgen Andreassen 49 46 58

Værksted 64 34 81

E-mail: sydel3920@gmail.com

Postboks 527 • 3920 Qaqortoq

Nedslidning

Formanden for brancheudvalget forklarer - ligesom Stine Egede og Palle Jerimiassen - at det er kommunerne, der laver faciliteterne og har udgifter vedrørende turisme.

- Jeg ved godt, at havnen er Selvstyrets. Det er en helt anden sag, men der sker en vis nedslidning rundt omkring i systemerne, som kommunerne står for.

En problemstilling, som Helge Tang vil tage op med brancheudvalget slut på måneden.

Tilioq reagerer på multihandicappet, der har født: **Det burde ikke kunne ske**

En 23-årig multihandicappet kvinde fødte et barn i fredags forrige uge. Ingen anede, at hun var gravid, og handicapinstitutionen er meldt til politiet.

- Det her burde ikke kunne ske. Det er en tragisk og ulykkelig situation, som slet ikke burde kunne være opstået. Sådan lyder det fra handicaptalsmand Anja Hynne Nielsen efter den sag, der rystede landet.

- Sagen er fuldstændig forfærdeligt for pigen og de pårørende. Sagens karakter vidner om svigt og fejl i mange af de led, som ellers skulle sikre en kvinde med handicap.

Sagen handler om en multihandicappet kvinde på 23 år, der bor på handicapinstitutionen Ivaaraq i Qaqortoq.

Hun er sandsynligvis blevet seksuelt misbrugt og gjort gravid, og i fredags fødte hun en dreng. Ingen anede noget om graviditeten, før kvinden gik i fødsel.

Politiet i Qaqortoq bekræfter at have modtaget en anmeldelse om seksuelt misbrug på Ivaaraq. Distriktschef Søren Hansen vil dog ikke udtale sig om sagen på nuværende tidspunkt, da der pågår en efterforskning.

Landsdækkende undersøgelse

Nalakkersuisoq for sociale anliggender, Mimi Karlsen (IA), sagde i går til KNR, at hun har iværksat en landsdækkende undersøgelse om forholdene i alle landets døgninstitutioner. Hos Tilioq er der ingen tvivl om, at kvinden har været udsat for et overgreb.

- Der er først og fremmest tale om en forbrydelse. Det er godt, at politiet, departementet og nalakkersuisut tager denne sag alvorligt og handler hurtigt og grundigt på den, siger Anja Hynne Nielsen.

- Det er ubegribeligt, at en multihandicappet kvinde uden sprog, kan blive udsat for seksuelt overgreb af ukendte dimensioner, uden nogen opdager det. Derefter gennemførte hun en graviditet, uden nogen opdagede det, og i fredags fødte hun et barn. Jeg håber, at kvinden får professionel og

specialiseret hjælp, siger handicaptalsmanden.

To til tre gange mere udsat for misbrug

Ifølge Tilioq er børn og kvinder med handicap to til tre gange mere udsat for at blive seksuelt misbrugt end personer uden funktionsnedsættelser.

- Det desværre ikke er ukendt, at der sker overgreb af forskellig karakter også på grønlandske institutioner, siger Anja Hynne Nielsen.

- Tilioq har gennem tiden modtaget tre forespørgsler om, hvordan man skal klage over seksuelle krænkelse i botilbud i Grønland. I disse tilfælde har vi enten videresendt henvendelsen til politiet, skrevet bekymringsskrivelser og vejledt om rette klagemyndigheder.

- Der er et stort pres på de eksisterende ressourcer - personalemangel, for få midler til fysiske rammer og mangel på investeringer. Og i denne situation er det åbenlyst, at der mangler offentligt tilgængelig information om konkrete initiativer, procedurer for forebyggelse af overgreb på børn og kvinder med handicap.

**Kujataani Asaasoq ApS
Sydgrønlands Rengøring ApS**

Postboks 527, 3920 Qaqortoq

Email: sydel3920@gmail.com • Mobil 49 31 32

**asaaqqissaarnek, Sullissilluarnek
- Nuannisarnek Ipiitsoq**

**Proffessionel Rengøring, God Service
- En Ren Fornøjelse**

Qitiusumik ataatsimiititaliami siulittaasoq: Takornariartaatsinut akitsuut kommuninit iluanaarutigineqar- talertariaqarpoq

Takornariartaatsit akitsuutaat Namminersorlutik Oqartussanut tunnatik kommuninut tuttalissapput.

Borgmesterit qitiusumillu ataatsimiititaliami siulittaasoq taama isumaqarput.

- Aningaasat kommuninut tuttalertuuppata pitsaanerpaasaaq.

Sulisitsisut akunnitarfeqarnermut takornialerinemillu ataatsimiititaliaanni siulittaasoq Helge Tang oqarpoq.

Kommunit takornariartaatsinit tikinneqakulasarput, takornariarpassuit Kalaallit Nunaannut takuniaasut 100-likkaanit 1.000-kkaanut illoqarfinni sullinneqartarlutik.

Takornariartaatsit tulattarnerat Namminersorlutik Oqartussat akitsuutitigut aningaasanik isaatitsisarpoq. Ta- mannali allanngortittariaqartoq arlallit isumaqarput.

Takornariartaatsit kommuninut tulaffiinut akileraartoqartalertariaqartoq, Kommune Kujallermit borgmesteri Stine Egede isumaqarpoq.

- Iluaqutaalaaginnartartut

Takornariat sullinniarlugit takusassiat aserfallatsaaliorneqartarneri aningaasartuutaasartoq oqarpoq.

Tamanna Avannaata Kommuniani borgmesterimit Palle Jerimiassenimit aamma qaqilerneqareerpoq.

Taamaattumik kommunit akileraarummit tassannga iluanaartalissasut Helge Tangip tapersorsorpaa. Takornariartaatsit tikikkaangata illoqarfinnut iluaqutaalaaginnartar-

toq oqaatigaa.

- Ilaasut qassiuneri apeqqutaallutik akitsuusersuisoqartarnera iluaqutaasartooq. Aningaasalli Nunatta karsianut tuttarput, illoqarfinnut takornariartaatsinit tikinneqartunit aningaasat iluanaarutaasut takunngisaannarpaat. Tamanna allanngortinneqartariaqarpoq.

Aserfallatsaaliorneq

Takornialerinemut atortussanik piareersaanermi kommunit aningaasaliisartut Stine Egede aamma Palle Jerimiassen assigalugit Helge Tang oqarpoq.

- Talittarfiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartuusut nalunngilara. Taamatulli oqalunneq allarluinnaavoq, takornialerinemummi atugassat aserfallatsaaliorneqarneri kommuninit akilerneqartarpoq.

Sulisitsisut akunnitarfeqarnermut takornialerinemilu ataatsimiititaliaanut ajornartorsiut qaammatip tulliani ataatsimeeqqilerunik qaqinniarlugu Helge Tangip oqaatigaa.

Naalakkersuisoq neriorsuivoq: Qaqortup ernisarfia ammaqqis- saaq

Siullermik Aasianni ernisarfik 2019-imi matuneqarpoq Maniitsumi, Uummannamilu matuneqarput. Qaqortumili taamaattoqarnavianngitsaq, Mimi Karlsen oqarpoq.

Kujataaneersut naartusut erniniarunik timmisartungaatsiaqqaarlutik ukiortaaq tikillugu erniartortassapput.

Qaqortumi nakirsamik pilattaasinnaasumik amigaateqarnera tamatuminnga peqputaavoq - tassa pilatsinnikkut ernisumik isumaginnissinnaasoqanngilaq. Taamaammat pilattaalluni ernisut, aanaarnernik isumaginninnerit kiisalu meeraaqqami inoorlaami allatut naatsorsuutiginnngisanik isumagineqartariaqartut isumaginissaqanngillat.

Taamaammat ernisussat Nuummuk erniartortinneqartassapput.

- Soorunami misigeqatiginaqaat nuanninngilaq aamma taamaattariaqanngikkaluarpoq. Kisianni tassa meeraq anaannarluk ajornartuussagaluarpata taanna pinaveersaarniarlugu taamaaliortoqartariaqarpoq, peqqissutsumut naalakkersuisoq, Mimi Karlsen (IA) oqarpoq.

Nunatsinni sumiiffiit ernisarfillit tallimaapput:

Nuna tamakkerlugu Dronning Ingridip Napparsimavissua

Immikkoortortaqarfik Ilulissat

Immikkoortortaqarfik Sisimiut

Tasiilami napparsimavik

Qaqortumi immikkoortortaqarfik - maanna januarip tungaanut matuneqarallartoq.

Qaqortumi ernisussiorfimmi sulisussanik amigaateqangaat siartut, Naamminersorlutik Oqartussat oqaatigaat.

Tamatuma kingunerisaanik maanna ernisarfik matuneqarpoq.

Peqqissutsumut naalakkersuisuusimasoq Demokraatineersoq Anna Wangelheim pisumut qisuariaateqarpoq. Taanna inatsisartuni peqqissutsumut ataatsimiititaliami siulittaasup tulliuvoq.

Taassuma nunatsinni peqqinnissaqarfimmi sulisussaaleqi-

neq aaqqiissuteqarfigalugu nunanit allaneersut soorlu cubameersut peqqinnissaqarfimmi atorfinitsinneqarsinnaasut siunnersuutigaa.

Siunnersuut taanna siuliani siunnersuutigineqareernikuuvoq.

Mimi Karlsenili allanik takorluugaqarpoq:

- Ukua periarfissat misissorneranni ilaa uagut nunamik allamiunik tikisitsiniarnermi pisarissersuutit assigiinngitsut qanoq pisariillisarnissaat misissorparput, taamaallilugu Cubaminngaanneersuinnaannngitsunik kisianni nunarsuarmiunik allanik aamma nakorsanik aammalu napparsimasunik paarsisunik inuttassarsiuilluta, Mimi Karlsen oqarpoq. Pissutsilli qanorluunniit isikkoqaraluarpata, maannangaaq Qaqortup ernisarfia matoqqagallarpoq.

26-nik ukiulik Niviaaluk D. Kreutzmann eqqugaasut ilagat. Taanna aappasaanik naartuvoq, Qaqortumilu najugaqarluni.

-Soorunami tusaqqaarlugu ugornarpoq taamannak aaliangertoqarsimasoq. Pissutigalugu ilaqqut najorusunnartarnermik. Ernissunermi ingasappoq assorunnermi, taavalu aamma meerartaareernerup kingorna assorornartarnermik, soorunami ilaqqutat pisariaqartarnermik, taanna KNR-imut pingasunngormat oqarpoq.

Ukiortaaq sioqqullugu ammaqqissinnaagunartoq

Niviaaluk D. Kreutzmann januaarip arfernani erninissaa kilerneqarsimavoq. Taannali iluatsiteratarsinnaagunarpoq. Peqqissutsumummi naalakkersuisup Qaqortup ernisarfia, Aasianni, Maniitsumi Uummannamitulli ernisarfip matuinneqannginnissaa neriorsuutigaa. Aasianni ernisarfik sulisukippallaarnera pissutigalugu 2019-imi matuneqarpoq – taamanikkut matusigallaannaraluarput.

- Massakkumut periarfissat tassa taakkuupput, taakkulu allanngunngippata tassa ukiortaami ammartussaavoq.

Kisianni aamma imaassinnaavoq nassaarsinnaassagaluarutta periarfissaqassagaluarpat ukiortaannngitsaq suli aamma ernisarneq Qaqortumi pisinnaassasoq, Mimi Karlsen KNR-imut oqarpoq.

Flere frirejser til inatsisartutmedlemmers familier: Omstridt forslag dukker op igen

Et meget omdiskuteret forslag, der var på dagsorden til samlingen i 2017 og blev forkastet efter massiv kritik fra befolkningen, er nu dukket op på efterårssamlingen.

Formandskabet for Inatsisartut har fremsat et forslag om, at Inatsisartutmedlemmers mulighed for at få betalt en frirejse og ophold for børn og ægtefælle til Nuuk under samlinger skal udvides fra en til to gange årligt.

Begrundelsen for forslaget er, at samlingsdeltagelsen indebærer familiemæssige udfordringer for medlemmer af Inatsisartut, som er bosat andre steder i landet end i Nuuk, som har børn og i endnu højere grad enlige med børn.

- Disse udfordringer kan indebære, at politisk engagerede borgere, som har børn og er bosat andre steder i landet end i Nuuk, afstår fra at lade sig opstille ved et valg til Inatsisartut. Eller at indvalgte ser sig nødsaget til at udtræde, fordi de oplever hvervet som uforeneligt med deres børns behov, står der i bemærkninger til forslaget.

Forslaget har ikke været i offentlig høring, "da forslaget ikke indebærer rettigheder eller forpligtelser for andre end medlemmer af Inatsisartut, og ikke i øvrigt har konsekvenser ud over de budgetmæssige, som forventes at være begrænsede". Det fremgår et omkostningerne vil være et sted mellem en kvart og en halv million årligt.

I forslaget er der også en tilføjelse om, at det skal være muligt at medbringe en anden voksen end ægtefælle/samlever, sådan som det er reglen nu. Dette kun hvis man har sine børn med til samlingen.

Fremsat og trukket i 2017

I 2017 fremsatte Formandskabet dengang ledet af Lars-Emil Johansen ligeledes forslag om to rejser årligt, men dengang faldt forslaget til jorden, endnu før det blev behandlet. Forslaget skabte en bølge af kritik, og borgere startede en underskriftsindsamling mod forslaget.

Flere kritikere stejlede over begyndelsen for forslaget, som dengang gik på, at det var for at skabe bedre vilkår for inatsisartutmedlemmernes børn.

Det vækkede harme hos initiativtageren til underskriftindsamlingen, som kom med en bredsider til Inatsisartut.

- Det er ikke omsorgssvigt at være væk fra sine børn i landstingssammenhæng. Og din/jeres argumentation er jo en direkte nedgørelse af alle de børn i Grønland, der rent faktisk er omsorgssvigtede. I træder på disse børn, for egen vindings skyld, lød den kontante kritik.

Lyttede til befolkningen

Efterfølgende trak koalitionspartierne forslaget tilbage med en pressemeddelelse med følgende ordlyd:

- I den seneste tid har der i sociale medier og i pressen været en heftig debat og modstand mod at øge antallet af betalt familieledsagelse af medlemmer af Inatsisartut ægtefæller/samleverer samt børn under 18 år til 2 rejser om året. Koalitionens inatsisartut gruppe er lydhøre over for borgernes mening, hvorfor koalitionen er blevet enige om, at trække ovennævnte del af lovforslaget tilbage, lød det.

Det var Siumut, Parti Naleraq (nu Naleraq) og Inuit Ataqatigiit, der stod bag tilbagetrækningen af forslaget.

Pasfoto - 120 kr.

B-46 (Kujataamiu) JYSK akiani

Nal. 11.00 - 17.00

Oqarasuaat 49 44 60

Kujalleq bakker op om krydstogt kritik

Borgmester Stine Egede vil have en kapacitetsgrænse for antallet af krydstogtgæster. Hun oplyser, at nogle skibe end ikke melder ankomsten.

- Vi kan ikke modtage mere end 1.000 krydstogtturister om dagen.

Sådan lød det sidste uge fra Palle Jerimiassen, borgmester i Avannaata Kommunia.

Nu bakkes han op af Stine Egede. Borgmesteren fra Kommune Kujalleq har ikke fastlagt en smertegrænse for antallet af krydstogtpassagerer, som besøger byerne, men mener, at der bør være en.

Opfordrer Naalakkersuisut

Stine Egede (IA) forklarer over for Sermitsiaq.AG, at der på en national krydstogt workshop for to år siden var enighed blandt aktørerne om at fastsætte en kapacitetsgrænse per by.

- Der mangler en opfølgning på dette punkt. Jeg vil gerne opfordre Naalakkersuisut til at følge op på anbefalingerne, siger hun.

Borgmesteren oplyser, at der i denne sommer i Kommune Kujalleq har været mange krydstogtanløb - og nogle gange på samme tid. Det har efter hendes opfattelse virket som om, at der ikke har været ordentlig koordinering i anløbsplanerne.

- Nogle skibe har slet ikke anmeldt deres ankomst, mens andre ændrer på anløbssted i sidste øjeblik. Det er hverken godt for aktører eller for gæster.

Skal understøtte økonomien

Borgmesteren mener i øvrigt, at afgiften for krydstogtturisme bør øges og tilfalde direkte til anløbskommunen. Det giver - ifølge Stine Egede - mening, at anløbene skal understøtte økonomien til udvikling af stisystemer til UNESCO-sites og beskyttelse af nationale seværdigheder, såsom Uunartoq, gode anløbssteder med videre, som turisterne besøger og benytter i tusindvis.

Arssarnerit

- elteknik for fremtiden
- Siunissami innaallagisserineq

El-installationer	Sikringsanlæg
Industri-installationer	Patient- og nødkald
Service	Brandalarm anlæg
Skibs-installationer	Maskinelektro
Data-installationer	Termografering
Kommunikation	Hvidevarer
Antenneanlæg	Storkøkkener
Elevatore	Døgnvagt
Belysnings teknik	El butik

Stort udvalg i lamper og hårdehvidevarer

*Qinigassaqarluartooq qullinik errorsiviit
nillataartsiviit allallu*

Arssarnerit A/S

Jaraatooq B-1305
3920 Qaqortoq
Tlf: 642030
www.arssarnerit.gl
qaqortoq@arssarnerit.gl

Qaqortoq afd.

tlf. 494525

Vagttlf.: 494530

Tilioq annertuumik innarluutilik pillugu pisoq qisuariarfigaa: Taama pisoqarsinnaasusannngik- kaluarpoq

Arnaq 23-nik ukiulik annertuumik innarluutilik tallimannngormat kingullermi ernivoq. Taassuma naartunera kialuunniit ilisimasimannngilaa, innarluutilillu inaat politiinut unnerluutigineqarpoq.

- Pisoq alianarluinnarpoq tamaattoqarsimassusannngikkaluarporlu.

Innarluutillit illersuisuat, Anja Hynne Nielsen nunatsinni ippassaq aalassassutaangaatsiartoq pillugu oqarpoq.

- Niviarsiannguamut qanigisaannullu, sunnerneqartunullu tamanut ajorluinnarpoq. Suliap ilungersunartup takutippaa arlalitsigut kukkuluttortortoqarlunilu sumiginnaasoqartoq, naak taakku arnap pineqartup inatsisitigut illersugaanerani, isumannaatsuunissaanik, ataqqinassusaanik kiisalu pinngitsaalineqarnissaanut illersuisussaagaluartut.

Suliaq arnamut 23-nik ukiulimmut, annertuumik innarluuteqartumut Qaqortumilu innarluutillit illuanni Ivaqqami najugaqartumut tunngavoq.

Taassuma kinguaassiutitigut atornerlunneqarluni naartulersinneqarsimanissaa ilimanarpoq, tallimannngormallu ernertaarpoq. Taassumali ernisulinnnginnerani naartunera kimilluunniit ilisimaneqarsimannngilaaq.

Qaqortumi politiit Ivaqqami kinguaassiutitigut atornerluisoqarsimasinnaanera pillugu nalunaarfigineqarlutik uppernarsarpaat. Pisorli misissuiffigineqaaqqissaanera pissutigalugu piffissami matumani suliarnut atatillugu oqaaseqarsinnaanani immikkoortortaqrarfiup pisortaa, Søren Hansen oqarpoq.

Nuna tamakkerlugu misissuisoqalersoq

Isumaginninnermut naalakkersuisup, Mimi Karlsenip (IA) nuna tamakkerlugu ulloq unnuarlu paaqqinniffinni pissutsinik misissuisoqarnissaanik aallartitsilluni KNR-imut ippassaq oqaatigaa.

Arnap naapertuilluannngitsuliorfigineqarsimanissaa Tiliumit qularutigineqannngilaaq.

- Suliap pinerliineruvoq. Pissusissamisoorpoq suliaq politiinut,

naalakkersuisunit naalakkersuisoqarfimmiillu pimoorunneqarluni suliarineqalermat, piaartumillu iliuuseqarmata, Anja Hynne Nielsen oqarpoq.

- Akuersaarneqarsinnaannngilaq, arnaq annertuumik innarluutilik, oqalussinnaannngitsoq qanoq ingasatsigisumilluunniit nassuianeqarsinnaannngitsumik kinguaassiutitigut atornerlunneqartanera paasineqannngitsoorsimammat.

Tamatumalu kingunerisaanik naartunera paasineqannngitsoorluni tallimannngormat ernimmat. Neriutigilluinnarpara arnaq suliarnnut ilisimasalinnit kiisalu immikkut ikiorserneqassasoq, aamma erloqinartumik atugaqartinneqarsimanera annertuumillu innarluuteqarnera eqqarsaatigalugit sulisoqassasoq, innarluutillit illersuisuat oqarpoq.

Atornerlunneqarnissaat marloriaammit pingasoriaataanut aarlerinarnerusoq

Tiliup oqarnera naapertorlugu meeqqat arnallu innarluuteqartut inunnut innarluuteqannngitsunut sanilliullugit kinguaassiutitigut atornerlunneqarnissamut marloriaammit pingasoriaataanut aarlerinartorsiornerusarput.

- Takornartaannngilaq nunatsinni ulloq unnuarlu angerlarsimaffittut aqqissuussani atornerluisoqartanera, Anja Hynne Nielsen oqarpoq.

- Tiliumut saaffiginnissutigineqartartut tamakkiisut isigisangaanni taava pingasut, najugaqatigiiffinni kinguaassiutitigut atornerluisoqarnernut tunngasumik qanoq iliuuseqartoqarnissaanut apeqquaqartoqarluni saaffiginnittoqartarnikuuvoq. Pisinnaatitaaffiit pillugit siunnersuisarnermi politinut ingerlatitseqqineq, sakkortusisamik nalunaaruteqartussaaitaneq naapertorlugu nalunaarutiginninnerit kiisalu eqqortumik maalaarfissanut siunnersuinerit pisarsimapput.

- Isumalluutigineqartut maannamut tamaviaartinneqarput, sulisussaaleqisoqarpoq, avatangiisinut sinaakkutinut aningaasaliisarnerit annikippat aamma aningaasaliissutit amingaatapput. Uani pisumi, ersarippoq meeqqanut aamma arnanut innarluutilinnut kinguaassiutitigut innarliisarnerit pinaveersaartinnarlugit iliuuserineqartartussat, periutsit aamma pinaveersaartitsinerit pillugit paasissutissat tigussasut amigaataammata.

Kujallermit umiarsuartigut takornariartitsisarnermut isornartorsiut taperse neqarpoq

Borgmesterip Stine Egedep umiarsuartigut takornariat tikittartut amerlassusaat killeqartikkusuppai.

Borgmesterip ilisimatitsissutigaa, umiarsuit ilaasa tikinnisartik nalunaarutigineq ajoraalluunniit.

- Umiarsuarnit takornariartaatiniit takonarissat ullormut 1000-it taamaallaat takornariartissinnaavavut.

Avannaata Kommuniani borgmesteri Palle Jerimiassen sapaatip-akunnerata matuma kinugllermi taamatut oqarpoq.

Taanna maanna Stine Egedemit taperse neqarpoq. Kommuni Kujallermi borgmesteri umiarsuartigut takonarissat tikittartut amerlassusissaannik aalajangiisimangilaq, isumaqarlunili killileneqartariaqartut.

Naalakkersuisut kaammattorneqartut

Stine Egedep (IA) Sermitsiaq.AG-mut nassuiaatigaa, ukiut marluk matuma siornatigut nunami umiarsuit takornariartitsartut pillugit workshopperititsisoqarnerani, aaqqissuisut akornanni isumaqatigiissutigineqarsimasoq, illoqarfiit ataasiakkaat sullissisinnaanerisa killiffiannik aalajangersaaso-

qassasoq.

- Tamatuma malitseqartinneqarnissaa amigaataavoq. Naalakkersuisunut kaammattuutigerusuppara, taamanikkut inassuteqaatigineqarsimasunik malitseqartitseqqullugit, taanna oqarpoq.

Borgmesterip ilisimatitsissutigaa, aasaq manna umiarsuit takornariartitisartut arlallit Kommuni Kujallermit tikissimasut - ilaanni umiarsuarpasuit ataatsikkut tikittarsimallutik. Nammineq takunnissinnaasani naapertorlugu isumaqarpoq, tikiffissat iluamik ataqatigiissaarneqarsimasutut isikkoqarneq ajortut.

- Umiarsuit ilaasa tikinnissartik nalunaarutigineq ajorpaat, allallu piffissaq kingullerpaaq atorlugu tikiffissaminnik allannguisarlutik. Tamanna takornariartitsinermik suliaqartanut takornarianulluunniit iluaqutaanngilaq.

Aningaasaqarnermut tapertaasussaasoq

Borgmesteri aamma isumaqarpoq, umiarsuartigut takornarianut akitsuutigineqartartoq kommunimut tikiffigineqartumut toqqaannartumik nakkartinneqartariaqaraluartoq.

Aningaasat - Stine Egede naapertorlugu - UNE-SCO-mit allanngutsaali-neqarsimasunut aqutissi-at ineriartortinneqarneranut aamma nunanami takusassaqqissut, soorlu Uunartoq, takorniarfissatsialaat takornarianit tuusinntilikkaanit takuniarneqartartut illersorneqarnissaannut tapertaasinnaapput.

Sammenhold og Innovation i det Artiske

Af Arctic Indigenous Researchers`Network og Erik Kielsen (Qaqortoq) holdet.

”Jeg vil gerne blive i Grønland”, sagde Eema Kautuk fra Kangiqtugaapik/Clyde River, Nunavut. Mad og sprog, som er letgenkendelig fik hende til at føle sig hjemme. En dygtig bager og kok, som også beundrede uddannelsesinstitutionerne i Qaqortoq.

Eema var en af de tolv andre internationale besøgende i Qaqortoq, fra sidst i august til starten af september. Venner og kolleger af Lene Kielsen Holm var her for at fejre den inspirerende person som var hun var, indenfor den arktiske forskning. De var også her, for at mødes for fjerde gang i forsker & projektgruppen, som hun var med til at starte op: at skabe forbindelse mellem det oprindelige folks forskere fra Grønland, Nunavut/Canada, Alaska, Finland og Rusland.

Dette projekt, som er finansieret af U.S. National Foundation, er designet til at bringe folk med mange ligheder sammen, men som ikke har en chance for at mødes og dele ideer mellem hinanden. Der er blevet afholdt møder (2017, 2018 og 2019) i Kangiqtugaapik/Clyde River (Nuna-vut), Nuuk og Nääkälä (Finland) før dette møde i Qaqortoq. Holdet/projektet havde en masse emner at tale og fejre om. Fra begyndelsen vidste de, at de havde en masse tilfælles, trods det at de talte i forskellige sprog. Og mange af dem rejste næsten halv gange jorden rundt for at komme til Qaqortoq.

Juha Magga, en samisk rensdyravlør fra Nord Finland sagde: ”Vi lærer så meget af vores egen samfund og vores måder at gøre tingene på, når vi ser hvordan ting gøres i de andre steder”. I Nääkälä f.eks. blev rensdyravelere fra Sibirien inspireret af, om hvordan Samerne praktiserer deres rensdyravl/drift. De tog hjem og byggede et samfund op og skabe plads, inspireret af Samernes Lavvu telte. De byggede også et slagterhus, som var EU godkendt, for at de kan begynde at eksportere høj kvalitets kød til dem.

I Qaqortoq fik de besøgende en masse inspiration. Borgmester Stine Egede introducerede Kommune Kujalleq. De besøgende holdt af talen fra en af Lene`s bedstevænin-

der og gamle håndbold kammerat, samt høre om mulighederne og udfordringerne i Sydgrønland. Diskussionerne med Tiipaaraq & Niels Aqqa Lund, Jens Peter Kielsen, `Assuupa` Gerhardt Jakobsen, Hans Janussen, Nuka John Olsen, Otto Ole Noahsen, Hjalmar Dahl og andre var fascinerende for alle, da man fandt frem til, at der var ligheder og forskelligheder og de fik mulighed for at lære fra hinanden.

Besøget foregik ikke kun med arbejde. Et besøg hos Great Greenland, med direktør Preben Møller som guide, udløste ideer til deltagerne fra Nunavut og alle var rigtig glade for turen til Uunartoq, trods høj sø omkring Alluitsup Paa området. Et besøg til Kalaalimimeerniarfik/brættet viste lækre varierende lokale råvarer. Driften af Kalaalimimeerniarfik blev også fortalt af den lokale formand af fisker/fanger foreningen. Turen til Upernaviarsuk var også en tur med en masse oplysninger til gæsterne, med gartneren Kim og efterfølgende driftslederen og læreren af de fåreavler studerende i forsøgsstationen Lasse Bjerre som guides. Gruppen gik også til Kaffemik hos en grønlandsk familie, hvor de bl.a. fik prøvet lækre hjemmelavede kager, røget laks, Stenbidderrogn, mattak osv.

Højdepunktet i besøget var fejringen af Lene`s liv. Der blev serveret lækre mad fra de lokale, som mattak og sava/lammekød og Tuttu/rensdyrkød og laks. Gæsterne bragte røgede og tørrede laks, røgede og tørrede rensdyrkød og tunge, mattak fra Nordgrønland. Der blev lavet udstilling af gæsternes nationale tøj/dragter og værktøj og de havde også deres nationale tøj/dragter under middagen. Gæsterne huskede Lene`s engagement til de oprindelige folks selvbestemmelses rettigheder, hendes banebrydende tilgang til inuitledet forskning, hendes vidunderlige sans for humor, og hendes dybe loyalitet til samfundet og til hendes familie og venner. Hun bliver savnet og hendes ånd vil blive husket af alle dem, som hun har inspireret.

At skabe en lokal baseret forbindelse i det arktiske er ikke normal men meget værdifuld. Møderne, samtalerne og aktiviteterne i Qaqortoq og nærområdet forstærkede denne ide. Vi håber alle sammen, at vi kan fortsætte, for at vi på denne måde kan inspirere og lære af hinanden, for samfundenes og vores børn og efterkommeres skyld.

Permien & Permien

Tlf.: 49 45 85 Postboks 148 3920 QAQORTOQ E-mail: info@permien.dk

En god service -det sætter vi nemlig en ære i

Nye Åbningstider

fra 07:00 til 17:00

Fra mandag til og med fredag

lukket lørdag & søndag

CANON har altid et godt tilbud for udskiftning
af din multifunktionsprinter.

Den komplette digitale løsning, der dækker virksomhedernes behov
- et valg med service og kopitonere, du ikke kommer til at fortryde

Bordprinter

Scan/print/kopi
Papirformat A4
Hastighed 25 print/min

Multifunktionsprinter

Scan/print/kopi
Papirformat A6 – SRA3
Hastighed 30 print/min

Multifunktionsprinter

Scan/print/kopi
Papirformat A6 – SRA3
Hastighed 50 print/min

Kontakte din lokale servicepartner

Takuss'! Vi ses!

Din KOPISERVICE i Kujataani

AMMASARFIIT NUTAAT

Ataasinngorneq: 10.00 - 18.00

Marlunngorneq: 10.00 - 18.00

Pingasunngorneq: 10.00 - 18.00

Sisamanngorneq: 10.00 - 18.00

Tallimanngorneq: 10.00 - 19.00

Arfininngorneq: 10.00 - 17.00

Sapaat: 10.00 - 17.00

NYE ÅBNINGSTIDER

Mandag: 10.00 - 18.00

Tirsdag: 10.00 - 18.00

Onsdag: 10.00 - 18.00

Torsdag: 10.00 - 18.00

Fredag: 10.00 - 19.00

Lørdag: 10.00 - 17.00

Søndag: 10.00 - 17.00

TORRAK
F A S H I O N
Qaqortoq

PISATTAT